

Hazırlayan: Mustafa Hacımustafaoğlu

Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları Bilim Dalı, Bursa, Türkiye

Soru 1: Yedi yaşın üzerindeki bir çocuğa daha önce eksik olan difteri, boğmaca, tetanoz (DaBT) aşısı yapılabilir mi? (Değişik aile hekimi ve çocuk hekimleri tarafından sorulmuştur)

Yanıt 1: Mustafa Hacımustafaoğlu

Gerek çocukluk çağı difteri, boğmaca, tetanoz aşıları (DaBT), gerekse de ergen ve erişkin tipi difteri, boğmaca, tetanoz aşıları (dapT veya Tdab) aşıları 7-10 yaş arasında onaylı değildir. DaBT aşıları 7 yaş üzerinde yapılmaz, dapT ise 10 yaş altında yapılmaz. Ancak yanlışlıkla her iki grup aşının da bu yaş grubunda yapılması durumunda önemli bir yan etki ve/veya antikor gelişim sorunu oluşturmayacağı düşünülmektedir ve bu aşı yapılmış olarak kabul edilebilir.

Soru 2: dabT (veya Tdab) aşısı primer immünizasyonda kullanılabilir mi? (Değişik çocuk hekimleri tarafından sorulmuştur)

Yanıt 2: Mustafa Hacımustafaoğlu

dabT aşısı difteri, boğmaca, tetanozun primer immunizasyonunda; 1., 2., 3. doz olarak yapılır. Eğer yanlışlıkla yapıldıysa yapılmış sayılmaz ve normal aşılama programı için en kısa zamanda DaBT aşısı (aynı gün veya uygun olabilecek en kısa zamanda) yapılmalıdır. dabT aşısı difteri, boğmaca, tetanoz bağışıklamasının 4. veya 5. dozu olarak yanlışlıkla yapıldıysa (pekiştirme dozu olarak yapıldıysa) yapılmış kabul edilir (yani tekrar DaBT yapmaya gerek kalmaz).

Soru 3: Yumurta alerjisi olan bir çocuğa influenza aşısı yapalım mı? Yapacaksa aşı öncesi anti alerjik veya steroid grubu bir ilaç verilebilir mi? (Değişik çocuk hekimleri tarafından sorulmuştur)

Yanıt 3: Mustafa Hacımustafaoğlu

Yumurta alerjisi olanlara grip aşısı (trivalan inaktif influenza aşısı; TIV) yapılmasıyla ilgili rölatif kontrendikasyon AAP, ACIP, CDC, NIAID tarafından yeni bir gelişme olarak (2011 yılında) kaldırılmıştır. Buna göre; herhangi bir önceden belirtilen yumurta yeme sonrası gelişen alerji öyküsü olan 6 ay ve üzerindeki bebek ve çocuk-

lara, 3 bileşenli inaktif influenza aşısı (trivalan inaktif influenza aşısı; TIV, ülkemizde mevcut aşılar) yapılabilir. Ancak aşı yaptıktan sonra önlem açısından çocuğun müdahale yapılabilecek bir merkezde 30 dakika izlenmesi önerilir. Bu nedenle yumurta alerjisi öyküsü olan bebek ve çocuklarda potansiyel olarak alerji ve anafilaksi tedavisi açısından yeterli bir merkezde aşı sonrası 30 dakika gözlem önerilir. Bu öneri yeni bir öneri olduğu için henüz aşı prospektüslerine yansımamıştır. ABD'de 2012-2013 grip sezonunda TIV aşı prospektüslerinin bu yönde değiştirilmesi düşünülmektedir.

Ancak canlı zayıflatılmış influenza aşısı için bu durum söz konusu değildir, güvenilirlik konusunda çalışmalar sonuçlanıncaya kadar yumurta alerjisi olanlara canlı zayıflatılmış influenza aşısı yapılması önerilmez.

Ayrıca sorunu 2. bölümünde belirtildiği üzere influenza aşı öncesi antihistaminik ve/veya kortikosteroid verilmesi önerilir.

Soru 4: Pekiştirme (booster) primer aşılama dozları her aşı için aynı mıdır? (Dr. Ayşe Sonkur, Bursa)

Yanıt 4: Mustafa Hacımustafaoğlu

Birincil (primer) bağışıklama dozları; aşının ilgili hastalıktan koruyucu nitelikteki anlamlı, yeterli ve etkin antikor düzeyleri sağlayacak minimum aşılama sayısını, pekiştirme (booster) dozları ise bir süre sonra azalmış veya azalacak olan antikor düzeylerinin çok daha uzun süre hastalıktan koruyuculuk sağlayacak şekilde uygulanan aşı dozlarını gösterir. Her aşı için birincil (primer) immunizasyon ve pekiştirme (booster) dozları aynı değildir. Örneğin; difteri, boğmaca, tetanoz (DBT) için primer immunizasyon ilk üç doz aşı booster immunizasyon 4. ve 5. dozlar ve difteri ve tetanoz için 11 yılda bir yapılan dT aşılarını içerir. KKK ve suçiçeği için primer immunizasyon tek dozdur (12. ayda yapılır), booster dozu da tek dozdur (4-6 yaşta yapılır). *Hemofilus influenza* tip b için primer immunizasyon ilk üç dozdur (2-4-6. aylarda), booster dozu tek dozdur (15. ayda, veya 12-18. aylar arasında yapılır).

Kaynaklar

1. Drutz JE, Duryea TK, Edwards MS, Torchia MM. Diphtheria, tetanus, and pertussis immunization in children 7 through 18 years of age. http://www.uptodate.com/contents/diphtheria-tetanus-and-pertussis-immunization-in-children-7-through-18-years-of-age?source=search_result&search=Diphtheria%2C+tetanus%2C+and+pertussis+immunization+in+children+7+through+18+years+of+age&selectedTitle=1%7E150, (erişim tarihi, 06.11.2011).
2. Sokol HN, Rind DM. Practice Changing Updates, Allergy and immunology/infectious disease/pediatrics/primary care (October 2011). http://www.uptodate.com/contents/practice-changing-updates?source=search_result&search=Practice+Changing+Updates&selectedTitle=1%7E1, (erişim tarihi, 06.11.2011).